



บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)

ส่วนที่ 3

ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน



ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

สรุปฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (งบแสดงฐานะการเงิน)

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2561		2562		2563		2561		2562		2563	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
สินทรัพย์หมุนเวียน												
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	58.41	1.77%	137.39	4.16%	193.76	6.82%	206.29	5.99%	332.37	9.16%	352.98	11.51%
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	1,080.82	32.70%	850.03	25.73%	745.53	26.24%	1,187.17	34.49%	1,024.67	28.22%	949.07	30.93%
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา(ลูกหนี้อื่น)	347.57	10.52%	104.93	3.18%	176.70	6.22%	432.88	12.58%	172.97	4.76%	226.80	7.39%
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทร่วม	-	-	297.65	9.01%	-	%	-	-	297.65	8.20%	-	%
สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า	82.11	2.48%	79.97	2.42%	81.17	2.86%	151.27	4.40%	142.81	3.93%	132.86	4.33%
สินค้าคงเหลือ	418.48	12.66%	526.78	15.94%	359.23	12.64%	431.09	12.52%	629.39	17.34%	372.22	12.13%
สินทรัพย์ทางการเงินหมุนเวียนอื่น					0.03	0.00%					0.03	.000%
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3.16	0.10%	1.63	0.05%	0.78	0.03%	11.73	0.34%	14.17	0.39%	4.65	0.15%
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,990.55	60.23%	1,998.38	60.49%	1,557.20	54.81%	2,420.43	70.32%	2,614.03	72.00%	2,038.61	66.44%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน												
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน	132.42	4.01%	117.42	3.55%	117.42	4.13%	143.10	4.16%	131.46	3.62%	134.82	4.39%
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	494.86	14.97%	494.86	14.98%	494.86	17.42%	-	-	-	-	-	-
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	232.88	7.05%	325.14	9.84%	310.47	10.93%	224.23	6.52%	324.41	8.93%	323.64	10.55%
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	354.92	10.74%	340.12	10.30%	328.89	11.58%	386.69	11.23%	366.95	10.11%	352.81	11.50%
ค่าความนิยม	-	-	-	-	-	-	156.50	4.55%	156.50	4.31%	156.50	5.10%
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืมบริษัทร่วม	80.00	2.42%	-	-	-	-	80.00	2.32%	-	-	-	-
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	16.87	0.51%	25.59	0.78%	30.08	1.06%	23.61	0.69%	30.40	0.84%	43.44	1.42%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	2.36	0.07%	2.04	0.06%	2.03	0.07%	7.47	0.21%	6.91	0.19%	18.27	0.60%
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	1,314.31	39.77%	1,305.17	39.51%	1,283.75	45.19%	1,021.60	29.68%	1,016.63	28.00%	1,029.48	33.56%
	3,304.86	100.00%	3,303.55	100.00%	2,840.95	100.00%	3,442.03	100.00%	3,630.66	100.00%	3,068.09	100.00%



แบบแสดงข้อมูลประจำปี 2563 (แบบ 56-1)

สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2561		2562		2563		2561		2562		2563	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
หนี้สินหมุนเวียน												
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	244.50	7.40%	596.00	18.04%	120.00	4.22%	296.70	8.62%	694.50	19.13%	199.50	6.50%
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	1,227.71	37.15%	982.93	29.76%	953.57	33.57%	1,241.92	36.08%	1,117.04	30.77%	1,000.35	32.61%
หนี้สินที่เกิดจากสัญญา(เจ้าหนี้อื่น)	48.55	1.47%	47.64	1.44%	60.74	2.14%	65.09	1.89%	55.56	1.53%	81.25	2.65%
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ												
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	28.20	0.85%	14.52	0.44%	0.50	0.02%	28.20	0.82%	14.52	0.40%	0.50	0.02%
ส่วนของหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	4.84	0.15%	4.69	0.14%	4.30	0.15%	6.39	0.19%	5.88	0.16%	5.64	0.18%
หนี้สินทางการเงินหมุนเวียนอื่น	-	-	-	-	0.12	0.00%	-	-	-	-	0.12	0.00%
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	4.59	0.14%	0.45	0.01%	12.17	0.43%	5.28	0.15%	0.45	0.01%	12.97	0.42%
หนี้สินหมุนเวียนอื่นๆ	25.58	0.77%	7.81	0.24%	8.12	0.28%	27.41	0.80%	18.90	0.52%	14.00	0.46%
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,583.97	47.93%	1,654.04	50.07%	1,159.52	40.81%	1,670.99	48.55%	1,906.85	52.52%	1,314.33	42.84%
หนี้สินไม่หมุนเวียน												
เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	16.54	0.50%	2.02	0.06%	-	-	16.54	0.48%	2.02	0.06%	-	-
หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	7.96	0.24%	7.60	0.23%	10.16	0.36%	12.63	0.36%	11.08	0.31%	12.61	0.41%
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-	0.88	0.03%	0.82	0.02%	0.76	0.03%
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	38.64	1.17%	58.72	1.78%	65.13	2.29%	43.77	1.27%	66.90	1.84%	74.37	2.42%
เจ้าหนี้ค้างหุ้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	63.14	1.91%	68.34	2.07%	75.29	2.65%	73.82	2.14%	80.82	2.23%	87.74	2.86%
รวมหนี้สิน	1,647.11	49.84%	1,722.38	52.14%	1,234.81	43.46%	1,744.81	50.69%	1,987.67	54.75%	1,402.07	45.70%



	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2561		2562		2563		2561		2562		2563	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
ส่วนของผู้ถือหุ้น												
ทุนจดทะเบียน	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-
ทุนออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	587.87	17.79%	587.87	17.80%	587.87	20.69%	587.87	17.08%	587.87	16.19%	587.87	19.16%
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	753.58	22.80%	753.58	22.81%	753.58	26.53%	753.58	21.89%	753.58	20.76%	753.58	24.56%
ส่วนต่างจากการรวมกิจการภายใต้การควบคุมเดียวกัน	-	-	-	-	-	-	6.83	0.20%	6.83	0.19%	6.83	0.22%
กำไรสะสม												
จัดสรรแล้ว - สรรองตามกฎหมาย	59.00	1.78%	59.00	1.78%	59.00	2.08%	59.00	1.71%	59.00	1.62%	59.00	1.92%
ยังไม่ได้จัดสรร	257.30	7.79%	180.72	5.47%	205.69	7.24%	228.97	6.65%	189.92	5.23%	235.60	7.68%
ส่วนประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							(1.25)	(0.03)%	(19.14)	(0.53)%	(43.66)	(1.42)%
ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท	1,657.75	50.16%	1,581.17	47.86%	1,606.14	56.54%	1,635.00	47.50%	1,578.06	43.46%	1,599.22	52.12%
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-	62.22	1.81%	64.93	1.79%	66.80	2.18%
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,657.75	50.16%	1,581.17	47.86%	1,606.14	56.54%	1,697.22	49.31%	1,642.99	45.25%	1,666.02	54.30%
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	3,304.86	100.00%	3,303.55	100.00%	2,840.95	100.00%	3,442.03	100.00%	3,630.66	100.00%	3,068.09	100.00%



แบบแสดงข้อมูลประจำปี 2563 (แบบ 56-1)

สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2561		2562		2563		2561		2562		2563	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
รายได้												
รายได้จากการขาย	3,047.65	73.26%	2,929.13	88.59%	2,686.48	89.30%	3,212.14	70.50%	3,086.24	80.92%	2,978.27	84.54%
รายได้จากการบริการติดตั้ง	1,089.14	26.18%	356.15	10.77%	281.74	9.37%	1,317.99	28.93%	705.53	18.50%	503.77	14.30%
รายได้เงินปันผล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้ค่านายหน้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้อื่น	23.15	0.56%	21.23	0.64%	39.95	1.33%	26.33	0.57%	22.26	0.58%	40.99	1.16%
รวมรายได้	4,159.94	100.00%	3,306.51	100.00%	3,008.17	100.00%	4,565.46	100.00%	3,814.03	100.00%	3,523.03	100.00%
ค่าใช้จ่าย												
ต้นทุนขาย	(2,777.57)	(66.77)%	(2,625.91)	(79.42)%	(2,360.52)	(78.47)%	(2,929.61)	(64.30)%	(2,772.10)	(72.68)%	(2,631.61)	(74.70)%
ต้นทุนบริการติดตั้ง	(798.66)	(19.20)%	(232.53)	(7.03)%	(195.55)	(6.50)%	(958.40)	(21.03)%	(505.96)	(13.26)%	(367.76)	(10.44)%
ค่าใช้จ่ายในการขายและจัดจำหน่าย	(95.53)	(2.30)%	(76.53)	(2.31)%	(73.07)	(2.43)%	(96.61)	(2.12)%	(77.62)	(2.04)%	(76.22)	(2.16)%
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(275.43)	(6.62)%	(286.65)	(8.67)%	(254.57)	(8.46)%	(353.54)	(7.76)%	(351.14)	(9.21)%	(302.61)	(8.59)%
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน	(26.19)	(0.79)%	(26.19)	(0.79)%	(17.65)	(0.59)%	(17.65)	(0.59)%	(13.08)	(0.34)%	(57.06)	(1.62)%
ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(20.06)	(0.61)%	(20.06)	(0.61)%	(14.67)	(0.49)%	(14.67)	(0.49)%	(13.08)	(0.34)%	(6.37)	(0.18)%
รวมค่าใช้จ่าย	(3,947.19)	(94.89)%	(3,267.87)	(98.83)%	(2,916.03)	(96.94)%	(4,338.16)	(95.21)%	3,719.90	(97.53)%	(3,441.63)	(97.69)%
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	212.75	5.11%	38.64	1.17%	92.15	3.06%	218.29	4.79%	94.13	2.47%	81.40	2.31%
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	-	-	-	(6.12)	(0.13)%	5.76	0.15%	30.12	0.86%
รายได้ทางการเงิน	7.65	0.18%	25.09	0.76%	9.66	0.32%	9.19	0.20%	26.64	0.70%	10.72	0.30%
ต้นทุนทางการเงิน	(6.55)	(0.16)%	(13.85)	(0.42)%	(7.60)	(0.25)%	(8.35)	(0.18)%	(16.34)	(0.43)%	(10.52)	(0.30)%
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	213.85	5.13%	49.88	1.51%	94.21	3.13%	213.01	4.68%	110.19	2.89%	111.72	3.17%
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(42.59)	(1.02)%	(15.11)	(0.46)%	(22.22)	(0.74)%	(43.77)	(0.97)%	(24.69)	(0.65)%	(17.15)	(0.49)%
กำไรสำหรับปี	171.26	4.11%	34.77	1.05%	71.99	2.39%	169.24	3.71%	85.50	2.24%	94.57	2.68%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น												
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	-	-	-	(0.64)	(0.01)%	(17.90)	(0.47)%	(24.52)	(0.70)%
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย-สุทธิจากภาษีเงินได้	-	-	(2.27)	(0.07)%	-	-	(3.15)	(0.08)%	(3.15)	(0.08)%	(24.52)	(0.70)%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	(2.27)	(0.07)%	-	-	(0.64)	(0.01)%	(21.05)	(0.55)%	(24.52)	(0.70)%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	171.25	4.11%	32.50	0.98%	71.99	2.39%	168.61	3.69%	64.45	1.69%	70.05	1.98%
การแบ่งปันกำไร												
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	171.25	4.11%	34.77	1.05%	71.99	2.39%	170.34	3.73%	79.65	2.09%	92.70	2.63%
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-	(1.09)	(0.02)%	5.85	0.15%	1.87	0.05%
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	171.25	4.11%	34.77	1.05%	71.99	2.39%	169.25	3.71%	85.50	2.24%	94.57	2.68%
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	171.25	4.11%	32.50	0.98%	-	-	169.70	3.72%	58.60	1.54%	68.18	1.94%
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-	(1.09)	-0.02%	5.85	0.15%	1.87	0.05%
	171.25	4.11%	32.50	0.98%	71.99	2.39%	168.61	3.70%	64.45	1.69%	70.05	2.34%



■ งบกระแสเงินสด

	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	ตรวจสอบแล้ว			ตรวจสอบแล้ว		
	2561	2562	2563	2561	2562	2563
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน						
กำไรก่อนภาษี	213.85	49.87	94.21	213.02	110.18	111.72
รายการปรับกระทบยอดกำไรก่อนภาษีเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน						
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	30.37	29.93	25.15	59.69	35.21	28.92
ค่าเผื่อน้ำหนักสัญญา (โอนกลับ)	9.12	26.19		6.05	13.08	
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน			17.65			57.06
การปรับลดสินค้าคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ (โอนกลับ)	(3.57)	0.97	0.06	(3.53)	0.91	(0.21)
ขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทร่วม		20.06	14.67			6.37
ตัดจำหน่ายภาษีหัก ณ ที่จ่าย	-	-		0.80	-	
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-		6.11	(5.76)	(30.12)
รายได้เงินปันผลจากบริษัทย่อย	-	-		-	-	
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	3.01	18.09	6.41	3.70	20.04	7.47
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(2.22)	(1.02)	(4.65)	(2.22)	(1.31)	(5.46)
กำไรจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	-		(2.50)	-	
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่เกิดขึ้นจริง	-	18.98	(0.03)	-	18.84	(0.02)
กำไร (ขาดทุน) จากการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมของตราสารอนุพันธ์			0.09			0.09
รายได้ทางการเงิน	(7.65)	(25.09)	(9.66)	(9.19)	(26.64)	(10.72)
ต้นทุนทางการเงิน	6.55	13.85	7.60	8.35	16.34	10.52
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	249.46	151.83	151.50	280.28	180.89	175.62
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง						
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	(3.20)	214.27	86.79	183.25	159.09	18.47
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา	114.46	242.64	(71.77)	29.44	259.91	(53.83)
สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า	60.39	2.14	(1.20)	64.53	8.46	9.95
สินค้าคงเหลือ	2.39	(109.26)	167.49	18.56	(205.61)	257.38
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	4.43	5.29	0.84	4.16	9.75	12.32
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	0.43	0.15	-	(0.31)	0.15	(11.46)
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)						
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	209.49	(263.44)	(29.27)	8.54	(148.99)	(116.63)
หนี้สินที่เกิดจากสัญญา	(91.71)	(0.92)	13.10	(74.18)	(9.52)	25.68
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ						
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9.59	(21.52)	0.31	8.22	(12.27)	(4.89)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น				0.99		
เงินสดจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	555.73	221.18	317.79	523.48	241.86	312.61
รับดอกเบี้ย	6.52	14.71	9.72	8.06	16.26	10.78
จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	(0.20)	(0.85)	-	(0.20)	(0.85)	-
จ่ายดอกเบี้ย	(5.78)	(13.06)	(6.74)	(7.27)	(15.28)	(9.46)
จ่ายภาษีเงินได้	(54.28)	(23.64)	(15.00)	(61.56)	(37.86)	(20.53)
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	501.99	198.34	305.77	462.51	204.13	293.40



	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	ตรวจสอบแล้ว			ตรวจสอบแล้ว		
	2561	2562	2563	2561	2562	2563
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน						
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค่าประกัน(เพิ่มขึ้น)ลดลง	43.62	15.00	-	40.27	11.64	(3.36)
เงินสดจ่ายให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทร่วม	(80.00)	80.00	-	(80.00)	80.00	-
เงินสดจ่ายให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทร่วม	(32.00)	(391.90)	-	(32.00)	(391.90)	-
เงินสดรับคืนจากกิจการที่ควบคุมร่วมกัน	32.00	75.94	297.65	32.00	75.94	297.65
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(205.16)	(112.32)	-	(205.17)	(112.17)	-
เงินปันผลรับจากบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-
เงินลงทุนในบริษัทย่อยเพิ่มขึ้น	-	-	-	-	-	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายอุปกรณ์	2.44	1.27	4.68	2.44	1.62	5.49
เงินสดจ่ายค่าหุ้นเพิ่มทุน	-	-	-	-	-	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	-	-	2.50	-	-
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(4.79)	(5.86)	(5.12)	(4.97)	(6.16)	(5.89)
เงินสดจ่ายชำระเจ้าหนี้ค่าหุ้น	-	-	-	-	-	-
เงินสดสุทธิจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(243.89)	(337.87)	297.21	(244.93)	(341.03)	293.89
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน						
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น(ลดลง)	(66.50)	351.50	(476.00)	(48.12)	397.80	(495.00)
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะยาว	56.49	-	-	56.49	-	-
ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	(84.69)	(28.20)	(16.04)	(84.69)	(28.20)	(16.04)
ชำระหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	(7.96)	(10.73)	(7.56)	(9.82)	(12.56)	(8.62)
เงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	-	-	-	-	-	-
เงินสดรับจากการลงทุนเพิ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้ถือหุ้น	(188.11)	(94.06)	(47.03)	(188.12)	(94.06)	(47.03)
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-
เงินสดสุทธิจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	(290.77)	218.51	(546.63)	(274.26)	262.98	(566.69)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(32.67)	78.98	56.36	(56.68)	126.08	20.61
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	91.09	58.42	137.40	262.97	206.29	332.37
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันปลายงวด	58.42	137.40	193.76	206.29	332.37	352.98
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม						
รายการที่ไม่ใช่เงินสด ซื้อสินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่า	8.39	9.36	8.81	8.39	9.36	8.81

▪ อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	2561	2562	2563	2561	2562	2563
อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)						
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	1.26	1.21	1.34	1.45	1.37	1.55
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	0.94	0.66	0.96	1.09	0.80	1.16
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	0.32	0.12	0.43	0.54	0.23	0.40
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (เท่า)	2.76	4.04	4.20	2.57	2.63	2.83
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	130	89	86	140	137	127
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	6.37	5.36	3.93	6.67	4.97	8.00
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	57	67	92	57	72	45
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	3.41	2.59	2.64	3.32	2.78	2.83
ระยะเวลาการชำระหนี้ (วัน)	106	139	136	108	130	127
Cash Cycle (วัน)	81	17	41	89	80	45
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)						
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	14%	13%	14%	14%	14%	14%
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (%)	5%	1%	3%	5%	2%	2%
อัตรากำไรสุทธิ (%)	4%	1%	2%	4%	2%	3%
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (%)	10%	2%	5%	10%	5%	6%
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)						
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%)	5%	1%	2%	5%	2%	3%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (%)	55%	10%	22%	43%	23%	26%
อัตราหมุนของสินทรัพย์ (เท่า)	1.26	1.00	0.98	1.30	1.08	1.05
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)						
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.99	1.09	0.77	1.03	1.21	0.84
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)	32.48	2.79	12.13	26.14	5.76	7.74
อัตราการจ่ายเงินปันผล (%)	82%	101%	98%	-	-	-
ข้อมูลต่อหุ้น ^{1/}						
มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
มูลค่าหุ้นตามบัญชีต่อหุ้น (บาท)	1.41	1.34	1.37	1.44	1.40	1.42
กำไรสุทธิต่อหุ้น – ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นบริษัท						
กำไรสุทธิต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (บาท)	0.15	0.03	0.06	0.14	0.07	0.08
กำไรสุทธิต่อหุ้นปรับลด (บาท)	-	-	-	-	-	-

สรุปรายงานการสอบบัญชี

ปี 2561-2562	ตรวจสอบโดย นางสาวกรรณ แก้ว ลิมปิกิตติกุล	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 5874 บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด
ปี 2563	ตรวจสอบโดย นายปรีชา อรุณนารา	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 5800 บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2561 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2561 ได้แสดงให้เห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2561 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าทุนที่คาดว่าจะได้รับของสินค้านำคงเหลือ การรับรู้รายได้ และข้อมูลอื่น

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2562 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2562 ได้แสดงให้เห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2562 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าทุนที่คาดว่าจะได้รับของสินค้านำคงเหลือ การรับรู้รายได้ และข้อมูลอื่น

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2563 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2563 ได้แสดงให้เห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2563 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย การรับรู้รายได้ ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของลูกหนี้การค้า ค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้านำคงเหลือ ค่าความนิยม และข้อมูลอื่น

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ภาพรวมของผลการดำเนินงาน

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) บริษัทมีรายได้หลักมาจากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวมาจากการสั่งซื้อสินค้าจากผู้ผลิตมาเพื่อจัดจำหน่าย ทำให้ไม่จำเป็นต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนมากเหมือนธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายสินค้า แต่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ด้วยเหตุนี้ ปัจจัยความสำเร็จในธุรกิจนี้จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาด การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง และการเรียกเก็บเงินอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผู้ผลิตชั้นนำระดับโลก เช่น ตราสินค้า Phelps Dodge, ตราสินค้า บีทีบีโน้ ตราสินค้า 3M เป็นต้น ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการตั้งกำไรขั้นต้นอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับธุรกิจจัดจำหน่ายประเภทอื่น ๆ โดยจะมุ่งเน้นการขายในปริมาณมากเพื่อเพิ่มจำนวนกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจ และธุรกิจก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้ง ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม และการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ โดยในการประกอบธุรกิจให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม บริษัทจะเป็นผู้ให้บริการด้านการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนประเภท สัดส่วน รูปแบบ ขนาดความสูง และน้ำหนักของเสาโทรคมนาคม รวมทั้งอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการ ประกอบด้วยงานติดตั้งสถานีฐาน (New Site) เพื่อรองรับการขยายพื้นที่การให้บริการของเครือข่ายสัญญาณ และการติดตั้งอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มคุณสมบัติและศักยภาพของเสาโทรคมนาคมที่มีอยู่เดิม (Upgrade) การติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuilding Coverage) โดยรับงานจากเจ้าของโครงข่ายหรือผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น True move, AIS และ DTAC เป็นต้น หรือรับงานจากผู้รับเหมาที่รับจากงานมาจากเจ้าของโครงข่าย เช่น Huawei, AWC และ ZTE เป็นต้น โดยงานจะมีลักษณะเป็นโครงการ ประกอบด้วยพื้นที่ติดตั้ง (Site) หลายแห่งในแต่ละโครงการ ซึ่งโดยทั่วไป งานติดตั้งสถานีฐานจะใช้ระยะเวลาดำเนินการติดตั้งโดยเฉลี่ยประมาณ 45 – 60 วันต่อพื้นที่ติดตั้ง ทั้งนี้ บริษัทจะมีวิศวกรของบริษัทเป็นผู้ควบคุมสำหรับงานที่ได้ส่งต่อให้แก่ผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้ดำเนินการ โดยจะกำหนดอัตราค่าบริการเป็นอัตราคงที่ต่อพื้นที่ติดตั้งตามความยากง่ายของงาน ซึ่งมีปัจจัยพิจารณาที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ติดตั้ง (ติดตั้งบนอาคารหรือตามพื้นดิน) ระยะทางของพื้นที่ติดตั้ง ประเภทและรูปแบบของเสาโทรคมนาคม และระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น ทั้งนี้ ธุรกิจให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมีการขยายตัวตามการลงทุนของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะพิจารณาลงทุนตามภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

นอกจากนี้บริษัท และ บริษัทย่อยได้เพิ่มช่องทางในการจัดหารายได้โดยเข้าร่วมประมูลงานของทางราชการเพิ่มมากขึ้นโดยงานที่ประมูลจะเป็นงานเกี่ยวกับการติดตั้งระบบไฟฟ้า ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสาร ระบบการติดต่อโทรคมนาคม รวมไปถึงธุรกิจการก่อสร้าง และพลังงานทางเลือก ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่บริษัทดำเนินการอยู่แล้ว

และเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทนีออนเวิร์คส์ คอมมิวนิเคชั่นส์(ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 344 ล้านบาท ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับงานโทรคมนาคม โดยกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทนีออนเวิร์คส์

คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย) จำกัด จะเป็น AIS และ True ซึ่งทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับโทรคมนาคมของบริษัทครอบคลุมทุกเครือข่าย

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560 บริษัทฯได้ลงทุนในหุ้นสามัญบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จากพลังงานน้ำ ที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 27.7 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม และเมื่อบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด เพิ่มทุนจดทะเบียน บริษัทฯได้ลงทุนเพิ่มเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561 เพื่อรักษาสัดส่วนการลงทุนในอัตราร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียน ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 บริษัทได้ทำการซื้อหุ้นสามัญในบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 14.6 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ทำให้สัดส่วนการลงทุนเป็นร้อยละ 38 ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม

ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของ บริษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศเวียดนาม ซึ่งดำเนินธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 176.4 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนของ Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company

อนึ่ง งบการเงินรวมของบริษัทได้ถูกจัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทและ บริษัทย่อย ตามสัดส่วนที่มีอำนาจควบคุม โดยบริษัทมีส่วนร่วมในการควบคุมบริษัทย่อย ได้แก่บริษัท ซี.เอส.เอส.เอ็นเนอริยี ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 99 และบริษัท นีออนเวอร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 70 ส่วนเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด และเงินลงทุนในบริษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company แสดงเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียและรับรู้กำไร/ขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม ในการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในปี 2561-2563 จะวิเคราะห์จากงบการเงินรวม ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

รายได้รวม

รายได้ของบริษัท แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า เช่น สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบป้องกันไฟลาม รายได้จากการให้บริการติดตั้ง ประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม การให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและการให้บริการติดตั้งอื่น ๆ นอกจากนี้ บริษัทยังมี รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าส่งเสริมการตลาดของผู้จัดจำหน่าย ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัทสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,501.99	54.91	2,339.01	61.33	2,129.98	60.46
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	325.41	7.14	494.06	12.95	427.75	12.14
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	84.15	1.85	86.52	2.27	138.62	3.93
สายเคเบิล	82.38	1.81	88.53	2.32	73.42	2.08
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	131.85	2.89	20.99	0.55	41.04	1.17
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	32.19	0.71	29.58	0.78	32.51	0.92
หม้อแปลงไฟฟ้า	19.79	0.43	6.22	0.16	21.03	0.60
อื่น ๆ	34.38	0.75	21.33	0.56	113.92	3.24
รวมรายได้จากการขาย	3,212.14	70.49	3,086.24	80.92	2,978.27	84.54
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	986.91	21.66	343.13	9.00	362.24	10.28
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	37.60	0.83	39.71	1.04	34.38	0.98
รายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ๆ	293.47	6.44	322.69	8.46	107.16	3.04
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,317.98	28.93	705.53	18.50	503.78	14.30
รายได้อื่น ๆ *	26.33	0.58	22.25	0.58	40.99	1.16
รายได้รวม	4,556.45	100.00	3,814.02	100.00	3,523.04	100.00

ปี 2561-2563 บริษัทมีรายได้รวม 4,556 ล้านบาท และ 3,814 ล้านบาท และ 3,523 ล้านบาทตามลำดับโดยรายได้หลักมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70-85 ของรายได้รวม ส่วนรายได้ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ รายได้จากการบริการติดตั้ง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 15-30 ของรายได้รวม

ปี 2561 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,556 ล้านบาทเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับปี 2560 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ลดลงร้อยละ 2 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 70 และร้อยละ 29 ของรายได้รวม

ปี 2562 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 3,814 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับปี 2561 รายได้จากการขายสินค้าลดลง 123 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปีก่อน รายได้จากการขายสายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าและอุปกรณ์

ส่องสว่างลดลง ส่วนรายได้จากอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากสินค้าชนิดพิเศษ สำหรับสินค้าอื่นๆ ยอดขายใกล้เคียงกับปีก่อน รายได้จากการบริการติดตั้ง ลดลง 612 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 46 เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องมาจากรายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคมลดลงมากกว่า ร้อยละ 50 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ส่วนรายได้จากการติดตั้งระบบไฟลามและรายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ใกล้เคียงกับปีก่อน และ สัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 80 และร้อยละ 18 ของรายได้รวม

ปี 2563 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 3,523 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 8 เมื่อเทียบกับปี 2562 รายได้จากการขายสินค้าลดลง 108 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปีก่อน รายได้จากการขายสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า และสายเคเบิลลดลง ส่วนรายได้จากท่อร้อยสาย หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่าง และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบควบคุมไฟลามเพิ่มขึ้น รายได้จากการบริการติดตั้ง ลดลง 202 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 29 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยรายได้จากงานโทรคมนาคม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 19 ล้านบาท มาจากโครงข่าย 5 G ส่วนรายได้จากติดตั้งระบบไฟลาม และรายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ลดลง โดยรายได้จากงานบริการติดตั้งอื่นลดลงเป็นจำนวน 216 ล้านบาท เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้งานบริการติดตั้งอื่น ต้องเลื่อนกำหนดการทำงานออกไป สัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 85 และร้อยละ 14 ของรายได้รวม

รายได้จากการขายและการให้บริการ

- รายได้จากการขาย

รายได้หลักของบริษัทมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งในปี 2561 – 2563 บริษัทมีรายได้จากการขายจำนวน 3,212 ล้านบาท และ 3,086 ล้านบาท และ 2,978 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 และร้อยละ 80 และร้อยละ 85 ของรายได้รวม ตามลำดับ

รายได้จากการขายในระหว่างปี 2561 – 2563 สามารถแบ่งตามประเภทของสินค้าหลักๆ ได้ดังนี้

รายได้จากการขาย	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,501.99	77.89	2,339.01	75.79	2,129.98	71.51
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	325.41	10.13	494.06	16.01	427.75	14.36
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	84.15	2.62	86.52	2.80	138.62	4.65
สายเคเบิล	82.38	2.57	88.53	2.87	73.42	2.47
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	131.85	4.10	20.99	0.68	41.04	1.38
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	32.19	1.00	29.58	0.96	32.51	1.09
หม้อแปลงไฟฟ้า	19.79	0.62	6.22	0.20	21.03	0.71
อื่น ๆ	34.38	1.07	21.33	0.69	113.92	3.83
รวมรายได้จากการขาย	3,212.14	100.00	3,086.24	100.00	2,978.27	100.00

รายได้จากการขายรวม ปี 2561เมื่อเทียบกับปี 2560 ลดลง 58 ล้านบาท เนื่องจากในไตรมาส 2 บริษัทฯ ได้มีการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่ายขายปลีกสินค้าฟิลิปส์ ทำให้ยอดขายหลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่าง ลดลง 300 ล้านบาท และประกอบกับสภาพเศรษฐกิจ ทำให้อยอดขายท่อร้อยไฟฟ้าและอุปกรณ์ติดตั้ง รวมทั้งอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลามลดลง 87 ล้านบาท

รายได้จากการขายรวม ปี 2562 เมื่อเทียบกับปี 2561 ลดลง 126 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยรายได้จากการขายสายไฟฟ้าลดลง 157 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปีก่อน หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่างลดลงเนื่องจากการยกเลิกเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าฟิลิปส์ ช่วงต้นปี 2561 รายได้จากการขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 169 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52 เมื่อเทียบกับปีก่อนเนื่องจากบริษัทได้รับการสั่งซื้ออุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าชนิดพิเศษ จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง ส่วนสินค้าประเภทอื่นๆ ยอดขายใกล้เคียงกับปีก่อน

รายได้จากการขายรวมปี 2563 เมื่อเทียบกับปี 2562 ลดลง 108 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยรายได้จากการขายสายไฟลดลง 209 ล้านบาท คิดเป็นอัตราร้อยละ 9 รายได้จากการขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าลดลง 66 ล้านบาท คิดเป็นอัตราร้อยละ 13 ส่วนรายได้จากการทอร้อยสายและอุปกรณ์ติดตั้ง เพิ่มขึ้น 52 ล้านบาท คิดเป็นอัตราร้อยละ 60 และรายได้จากการสินค้าอื่นๆ เพิ่มขึ้น 93 ล้านบาท มาจากการที่บริษัทขยายสินค้าเกี่ยวกับระบบสัญญาณโทรคมนาคม ซึ่งเป็นสินค้าชนิดพิเศษ

อนึ่ง รายได้จากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ ของบริษัทมาจากการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยจัดจำหน่ายให้แก่ลูกค้าทั่วประเทศ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้าภาคเอกชน มีจำนวนรวมประมาณ 3,200 ราย อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายที่จะขยายเพิ่มฐานลูกค้าไปยังต่างประเทศในแถบอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายที่จะมุ่งทำการตลาดในภาคหน่วยงานราชการมากขึ้น โดยมอบหมายให้บริษัทย่อยเป็นผู้ดำเนินการในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ ด้วยนโยบายการตลาดเชิงรุกดังกล่าว บริษัทมีความมั่นใจว่าจะช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการจัดหาลูกค้าด้วยการติดต่อโดยตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ทั้งการเข้าพบโดยตรงและ/หรือ การติดต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และติดต่อโดยการแนะนำจากพันธมิตรทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ลูกค้า และผู้ผลิตสินค้า เป็นต้น โดยบริษัทได้กำหนดนโยบายให้มีการวิเคราะห์ฐานะการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกำหนดและปรับปรุงนโยบายการกำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาให้เครดิตแก่ลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถควบคุมวงเงินการขายให้แก่ลูกค้าแต่ละรายได้ อย่างรัดกุมมากยิ่งขึ้น

- รายได้จากการบริการติดตั้ง

ธุรกิจการให้บริการติดตั้งของบริษัทสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ (1) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม (Communication System) ตลอดจนงานด้านบำรุงรักษาระบบ (Maintenance Services) และ (2) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม (Fire Protection System) (3) ธุรกิจการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ โดยบริษัทมีรายได้จากการบริการติดตั้งเป็นจำนวน 1,318 ล้านบาท และ 706 ล้านบาท และ 504 ล้านบาท ในปี 2561 – 2563 ตามลำดับหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 และร้อยละ 18 และร้อยละ 14 ตามลำดับ รายได้หลักของงานบริการติดตั้งคือการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 49-95 ของรายได้จากการบริการติดตั้งรวม จากสถานะเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการแข่งขันที่เข้มข้นของผู้ให้บริการสัญญาณการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งผลให้การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโครงข่ายโทรคมนาคมของผู้ให้บริการหลักดังกล่าวมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้งานติดตั้งระบบโทรคมนาคมชะลอตัวลง ซึ่งบริษัท

ได้มองหาโอกาสที่จะต่อยอดธุรกิจเพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้า โดยเพิ่มการประมวลงานของภาครัฐ เกี่ยวกับอุปกรณ์การสื่อสาร พลังงานทางเลือก อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงธุรกิจก่อสร้างซึ่งบริษัท และบริษัทย่อย มีความชำนาญ ส่งผลให้รายได้จากการติดตั้งอื่นของบริษัทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ รายได้จากการบริการติดตั้งในปี 2561 – 2563 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้จากการบริการติดตั้ง	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	986.91	74.88	343.13	48.63	362.24	71.90
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	37.60	2.85	39.71	5.63	34.38	6.83
รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ	293.47	22.27	322.69	45.74	107.16	21.27
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,317.98	100.00	705.53	100.00	503.78	100.00

ปี 2561 - 2563 บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม เป็นจำนวน 987 ล้านบาท 343 ล้านบาท และ 362 ล้านบาทตามลำดับ และเมื่อเทียบเป็นอัตราร้อยละ ของรายได้บริการติดตั้งรวมมีสัดส่วนร้อยละ 75 ร้อยละ 49 และร้อยละ 72 พบว่ารายได้จากการบริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่แล้วเนื่องจาก มีเทคโนโลยี 5 G

รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม มีจำนวน 38 ล้านบาท 40 ล้านบาท และ 34 ล้านบาท ในปี 2561- 2563 ตามลำดับ โดยบริษัทให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบป้องกันไฟลามให้แก่ลูกค้า ด้วยการติดตั้งวัสดุ และอุปกรณ์ป้องกันไฟลาม ตามช่องเปิดของท่อร้อยสายไฟฟ้าหรือระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบเครื่องปรับอากาศ ซึ่งสามารถป้องกันผลกระทบจากความร้อน เปลวไฟ และควันไฟ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการติดตั้งระบบป้องกันไฟลามมากขึ้น เนื่องจากสามารถ ช่วยชะลอการเผาไหม้และการเกิดควันไฟ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยได้

รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ ในปี 2561- 2563 จำนวน 293 ล้านบาท 323 ล้านบาท และ 107 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งรายได้จากการติดตั้งอื่น จะเป็นรายได้ที่บริษัทมองหาโอกาสที่จะนำประสบการณ์ และความชำนาญที่บริษัทมีมาเพิ่มรายได้ ให้กับบริษัท ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานประมวลของหน่วยงานราชการ ของบริษัท และบริษัทย่อย เช่น รายได้จากงานโครงการ Smart Way ประมาณปีละ 3 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการลงทุน ติดตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์และหลอดไฟ ประหยัดพลังงานของสถาบันวิศวกรรมพลังงานมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองพัฒนาระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ปี 2561 รายได้งานติดตั้งอื่นที่เพิ่มขึ้นมาจาก โครงการปรับปรุงสถานีไฟฟ้า ระบบ 22 เควี ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ โครงการติดตั้งระบบ Video Conference ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ปี 2562 รายได้งานติดตั้งอื่น ประกอบด้วย โครงการติดตั้งระบบหลอมรวม ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ ส่วนของ บริษัทย่อย ประกอบด้วย งานติดตั้ง CCTV งานติดตั้งอุปกรณ์ UMS300 ‘งานติดตั้งโครงข่ายวิทยุดิจิทัลเพื่อความปลอดภัย ในการเดินทาง เป็นต้น

ปี 2563 รายได้งานติดตั้งอื่น ประกอบด้วย โครงการระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cells), Monitoring Receiver พร้อมอุปกรณ์ ของหน่วยงาน กสทช. และ โครงการจัดหาและพัฒนาฐานข้อมูล ระบบอาณัติสัญญาณ ,งานติดตั้ง ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar pump)

-รายได้อื่นๆ

รายได้อื่นๆ ของบริษัท ได้แก่ รายได้ค่าขนส่ง รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยในปี 2561 – 2563 บริษัทมีรายได้อื่นประมาณ 26 ล้านบาท 22 ล้านบาท และ 41 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 1-2 เมื่อเทียบกับรายได้รวม

รายละเอียดของรายได้อื่นๆ ของบริษัทในปี 2561 – 2563 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้อื่นๆ	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า	10.09	38.32	2.60	11.70	0.29	0.71
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน	0.50	1.90			27.59	67.33
กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	4.72	17.93	2.40	10.79	6.53	15.93
รายได้ค่าขนส่ง	2.37	9.00	1.34	6.03	1.70	4.15
อื่น ๆ *	8.65	32.85	1.79	8.05	4.87	11.88
รายได้ค่าบริการ	-	-	14.10	63.43	-	-
รายได้อื่น	26.33	100.00	22.23	100.00	40.98	100.00

หมายเหตุ: * อื่น ๆ ประกอบด้วย รายได้ค่าเช่า และรายการปรับปรุงต่าง ๆ เป็นต้น

รายได้ค่าบริการ ปี 2562 เป็นการเรียกเก็บค่าที่ปรึกษาจาก บริษัทร่วมเป็น จำนวน 14 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทมีกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนจำนวน 28 ล้านบาท เนื่องจากได้รับคืนเงินให้กู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทร่วมซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศ

ต้นทุนขาย ต้นทุนบริการติดตั้ง

- ต้นทุนขาย

ต้นทุนขายของบริษัทมาจากการซื้อสินค้ามาเพื่อขายเป็นหลัก โดยทั่วไป บริษัทมีนโยบายกำหนดราคาขายโดยบวกกำไรส่วนเพิ่ม (Margin) จากต้นทุนที่ซื้อเข้ามา เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้าต่อไป โดยในปี 2561- 2563 บริษัทมีต้นทุนขายจำนวน 2,930 ล้านบาท 2,772 ล้านบาท และ 2,632 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 88- 90 เมื่อเทียบกับรายได้จากการขาย ตามลำดับ

ปี 2561 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,930 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามรายได้จากการขายที่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 91 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.64 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2561 เท่ากับ 28 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,772 ล้านบาท ลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นไปตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 90 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.97 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2562 เท่ากับ 28.46 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,632 ล้านบาท ลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นไปตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 88 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.22 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2563 เท่ากับ 28.24 ล้านบาท

- ต้นทุนบริการติดตั้ง

ต้นทุนการให้บริการเป็นต้นทุนที่เกิดจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม และงานระบบป้องกันไฟลาม และอื่นๆ โดยในปี 2561 - 2563 ต้นทุนบริการติดตั้งมีจำนวนประมาณ 958 ล้านบาท 506 ล้านบาท และ 368 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 73 ร้อยละ 72 และร้อยละ 73 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ ต้นทุนบริการติดตั้งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายหลักๆ ได้แก่ ค่าแรง และค่าสินค้าที่ใช้ในการติดตั้ง เช่น เสาคอนกรีต อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานป้องกันไฟลาม ส่วนต้นทุนของงานติดตั้งอื่นขึ้นอยู่กับชนิดของงานนั้นๆ

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่สำคัญของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงิน โดยที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงินมีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ 2-11 เมื่อเทียบกับรายได้รวม โดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทในช่วงที่ผ่านมาได้ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการขาย

ค่าใช้จ่ายในการขายประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานขาย ค่าคอมมิชชั่น ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายเป็นหลัก โดยในปี 2561 - 2563 มีจำนวนรวมประมาณ 97 ล้านบาท 78 ล้านบาท และ 76 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 2 ของรายได้รวม ซึ่งค่าใช้จ่ายในการขายส่วนหนึ่ง จะผันแปรไปตามยอดขายซึ่งในปี 2563 ยอดขายลดลง 108 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายขายลดลง 2 ล้านบาท

- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารในปี 2561 - 2563 มีจำนวน 354 ล้านบาท 351 ล้านบาท และ 303 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 8 ในปี 2561 และร้อยละ 9 ในปี 2562 และ 2563 ของรายได้รวม ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานเป็นหลักคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 63 ร้อยละ 61 และร้อยละ 58 ตามลำดับของค่าใช้จ่ายในการบริหาร ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารที่สำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าที่ปรึกษา ค่าเบี้ยประกันภัย และหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2561 มีจำนวน 354 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องมาจากการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2562 มีจำนวน 364 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2561 ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของบริษัท ประกอบด้วยผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานเกี่ยวกับเงินชดเชยจากการเลิกจ้างตามกฎหมายใหม่ มาตรา 118 กรณีอายุงาน 20 ปีขึ้นไปจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง จากเดิม 300 วัน เป็น 400 วัน ค่าใช้จ่ายบริหารลดลงของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนซึ่งตัดหมดไปในปี 2561 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในส่วนของเงินเดือน และผลตอบแทนพนักงาน

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2563 มีจำนวน 303 ล้านบาทลดลง จำนวน 48 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 14 เมื่อเทียบกับปี 2562 ค่าใช้จ่ายที่ลดลง ประกอบด้วยผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าใช้จ่ายบริหารที่เพิ่มขึ้นของบริษัท ประกอบด้วย ค่าที่ปรึกษา ประกอบด้วยค่าที่ปรึกษาโครงการพลังงานลม,โครงการ Cable Space,โครงการ Network Protector และ Pulse Closer ของการไฟฟ้านครหลวง

ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์ทางการเงิน

บริษัทมีผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งมาจากประมาณการหนี้สงสัยจะสูญในรอบบัญชี โดยปี 2563 มีการประมาณการหนี้สงสัยจะเพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 44 ล้านบาท

ขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทร่วม

บริษัทมีผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ จากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทำให้ปริมาณน้ำฝนลดลง การผลิตกระแสไฟฟ้าไม่เป็นไปตามแผน ทำให้บริษัทมีผลขาดทุนติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาหลายปี ส่งผลให้บริษัทต้องบันทึกการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ ในปี 2563 เป็นจำนวน 6.4 ล้านบาท

ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนในบริษัทร่วม

บริษัทบันทึกส่วนแบ่งผลกำไร(ขาดทุน)จากบริษัทร่วม ตามสัดส่วนที่บริษัทถือหุ้น โดยถือหุ้นในบริษัท น้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์จำกัด ในสัดส่วนเงินลงทุน ร้อยละ 38 และถือหุ้นในบริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited ในสัดส่วนเงินลงทุนร้อยละ 25

ปี 2561 บริษัทมีส่วนแบ่งผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 6 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีส่วนแบ่งผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 9 ล้านบาทและมี
ส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited จำนวน
15 ล้านบาทรวมส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม 6 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทมีส่วนแบ่งผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 6 ล้านบาทและมี
ส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited จำนวน
36 ล้านบาทรวมส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม 30 ล้านบาท

รายได้ทางการเงิน

รายได้ทางการเงินของบริษัทมาจากดอกเบี้ยรับ จากเงินฝากสถาบันการเงิน และเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทร่วม โดยในปี 2561-2563 บริษัทมีดอกเบี้ยรับ จำนวน 9 ล้านบาท 27 ล้านบาท และ 11 ล้านบาทตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 1 ของรายได้รวม

ปี 2562 บริษัทมีรายได้ดอกเบี้ยรับ 27 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 18 ล้านบาท มาจากบริษัทได้ให้บริษัทร่วมกู้ยืมเงิน โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6.75-7 ต่อปี

ปี 2563 บริษัทมีรายได้ดอกเบี้ยรับ 11 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 16 ล้านบาท เนื่องจากบริษัทได้รับคืนเงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทร่วม

ค่าใช้จ่ายทางการเงิน

ค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทมาจากดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมสถาบันการเงินซึ่งประกอบด้วย วงเงินเบิกเกินบัญชี ตัวสัญญาใช้เงิน หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน และ เงินกู้ยืมระยะยาว โดยในปี 2561-2563 บริษัทมีค่าใช้จ่ายทางการเงินจำนวน 8 ล้านบาท 16 ล้านบาท และ 11 ล้านบาท ตามลำดับ และมีอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 2-3 ต่อปี สำหรับเงินกู้ยืมจากสถานการณ์การเงิน ยกเว้นหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยจะอยู่ที่ร้อยละ 2-11 ต่อปี

ปี 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 6 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 2 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 15 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 1 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 10 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 0.5 ล้านบาท

กำไร

ปี 2561 – 2563 บริษัทมีกำไรขั้นต้นรวม จากการขายสินค้า (สายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ) และการให้บริการติดตั้ง (งานโทรคมนาคม งานติดตั้งไฟลาม งานติดตั้งอื่น) เป็นจำนวน 642 ล้านบาท 514 ล้านบาท และ 482 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 14

- กำไรขั้นต้น – ธุรกิจจำหน่ายสินค้าสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ประมาณ 282 ล้านบาท 314 ล้านบาท และ 347 ล้านบาท ในปี 2561 - 2563 ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 9 ในปี 2561 และร้อยละ 10 ในปี 2562 และร้อยละ 12 ในปี 2563 อัตรากำไรขั้นต้นที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากการขายสายไฟฟ้าซึ่งเป็นสินค้าหลักของบริษัท โดยเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีก่อน และอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งมีกลุ่มสินค้าพิเศษที่อัตรากำไรขั้นต้นสูง

- กำไรขั้นต้น – ธุรกิจบริการติดตั้งงานโทรคมนาคม งานติดตั้งไฟลาม และงานติดตั้งอื่น

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้ง ประมาณ 360 ล้านบาท 200 ล้านบาท และ 136 ล้านบาท ในปี 2561 -2563 ตามลำดับ ซึ่งกำไรขั้นต้นของธุรกิจบริการติดตั้งลดลงประมาณร้อยละ 32 เนื่องมาจากรายได้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคมลดลง แต่ถ้าวัดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นจะเห็นว่าอัตรากำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 27--28 ซึ่งใกล้เคียงกัน .

กำไรสุทธิ

บริษัทมีกำไรสุทธิในปี 2561 – 2563 จำนวน 169 ล้านบาท 86 ล้านบาท และ 95 ล้านบาท และคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิประมาณร้อยละ 4 ของรายได้รวมสำหรับปี 2561 ร้อยละ 2 ของรายได้รวมสำหรับปี 2562 และร้อยละ 3 ของรายได้รวมสำหรับปี 2563 และเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ในปี 2561 - 2563 เป็นจำนวน 170 ล้านบาท 80 ล้านบาท และ 93 ล้านบาท ตามลำดับ

ปี 2561 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 213 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 44 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 51 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราว และการกัลบรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 7 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 21 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2562 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 110 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 25 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 30 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราว และการกัลบรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 5 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 26 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2563 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 112 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 17 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 30 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราว และการกัลบรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 13 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 27 ของกำไรก่อนภาษี

ปี 2561 - 2563 บริษัทมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นประมาณ ร้อยละ 10 ร้อยละ 5 และร้อยละ 6 ตามลำดับ บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่ 2 ข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผล) ในระหว่างปี 2561 - 2563 บริษัทมีกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท เป็นจำนวนประมาณ 171 ล้านบาท 35 ล้านบาท และ 72 ล้านบาท ตามลำดับ และได้มีการจ่ายเงินปันผลสำหรับผลประกอบการดังกล่าวให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 141 ล้านบาท 24 ล้านบาทและ 47 ล้านบาทตามลำดับ คิดเป็นอัตราเงินปันผลจ่ายประมาณร้อยละ 82 ร้อยละ 69 และร้อยละ 65 ของกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

เงินปันผล	เงินปันผลจ่าย ต่อหุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่าย ทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2561 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.06	70.5
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2561 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราว โดยจ่ายเป็นเงินสดเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.06	70.5
รวมเงินปันผลประจำปี 2561	0.12	141
เงินปันผลประจำปี 2562 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.02	24
รวมเงินปันผลประจำปี 2562	0.02	24



เงินปันผล	เงินปันผลจ่าย ต่อหุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่าย ทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2563 ประกอบด้วย		
เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2562 – สิ้นสุดภายหลังจากหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.01	12
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.03	35
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2563 – สิ้นสุดภายหลังจากหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.03	35
รวมเงินปันผลประจำปี 2563	0.04	82

หมายเหตุ : สำหรับการจ่ายปันผลจากการดำเนินงานในปี 2563 นั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2564

สำหรับในอนาคต บริษัทจะยังคงดำเนินการตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลตามที่ได้ระบุในส่วนที่ 2 ข้อ 8 โครงสร้างเงินทุน หัวข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผลอย่างเคร่งครัด

การวิเคราะห์ฐานะการเงิน

สินทรัพย์รวม

สินทรัพย์รวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561- 2563 มีจำนวนประมาณ 3,442 ล้านบาท 3,631 ล้านบาท และ 3,068 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 28-35 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 13-17 และที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 และในปี 2562 มีเงินลงทุนในบริษัทรวม 324 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9 ของสินทรัพย์รวม

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2561 มีจำนวนลดลงประมาณ 164 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 57 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 217 ล้านบาท สินค้าคงเหลือลดลง 80 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 22 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง 24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทรวมเพิ่มขึ้น 198 ล้านบาท เงินให้กู้ยืมระยะยาว 80 ล้านบาท เงินฝากที่ติดภาระค้ำประกัน 40 ล้านบาท

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ประมาณ 189 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2561 โดยสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ เงินให้กู้ยืมระยะสั้นกับบริษัทรวม จำนวน 298 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 198 ล้านบาท เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น 126 ล้านบาท เงินลงทุนในบริษัทรวมเพิ่มขึ้น 100 ล้านบาท สินทรัพย์ที่ลดลงได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น และ สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาลดลง 422 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 20 ล้านบาท

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2563 มีจำนวนลดลง ประมาณ 563 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี 2562 โดยในระหว่างปี 2563 บริษัท ได้รับคืนเงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทรวมเป็นจำนวน 298 ล้านบาท ประกอบกับรายได้ของบริษัท ลดลงทำให้สินค้าคงเหลือและงานระหว่างทำลดลงจำนวน 267 ล้านบาท รวมทั้งลูกหนี้การค้าลดลง 76 ล้านบาท ส่วนสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากสัญญาเพิ่มขึ้น 54 ล้านบาท เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น 21 ล้านบาท

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 บริษัทมีลูกหนี้การค้า,ลูกหนี้อื่น และสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นตามสัญญา รวมประมาณ 1,620 ล้านบาท 1,198 ล้านบาท และ 1,176 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณร้อยละ 47 ร้อยละ 33 และร้อยละ 38 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ :-

- ลูกหนี้การค้า

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 บริษัทมีลูกหนี้การค้า-สุทธิประมาณ 1,155 ล้านบาท 989 ล้านบาท และ 918 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณ ร้อยละ 34 ร้อยละ 27 และร้อยละ 30 ตามลำดับ โดยลูกหนี้การค้ามีจำนวนลดลงตามยอดขายสินค้าของบริษัท ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการขายสินค้าและการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายที่ชัดเจน โดยบริษัทพิจารณาลำดับชั้นการให้สินเชื่อ (credit rating) จากการวิเคราะห์งบการเงินของลูกค้าย้อนหลัง และวิเคราะห์ด้านการเงิน และด้านธุรกิจ และมีนโยบายทบทวนวงเงินการให้สินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โดยเฉลี่ย บริษัทให้ระยะเวลาชำระค่าสินค้าแก่ลูกค้าประมาณ 30-120 วัน โดยรายละเอียดของอายุลูกหนี้การค้าของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 - 2563 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงอายุลูกหนี้การค้า

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
ลูกหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	574.00	47.01%	477.00	44.63%	410.00	50.72%
ลูกหนี้เกินกำหนดชำระ						
ไม่เกิน 3 เดือน	448.00	36.70%	350.00	32.77%	248.00	30.61%
3 - 6 เดือน	60.00	4.91%	55.00	5.12%	17.00	2.15%
6 - 12 เดือน	49.00	4.01%	49.00	4.56%	31.00	3.78%
เกิน 12 เดือนขึ้นไป	90.00	7.37%	138.00	12.93%	103.00	12.74%
ลูกหนี้การค้ารวม	1,221.00	100.00%	1,069.00	100.00%	809.00	100.00%
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(66.00)	(5.41)%	(80.00)	(7.45)%	(75.00)	(9.22)%
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	1,155.00	94.59%	989.00	92.55%	734.00	90.78%

บริษัทมีนโยบายในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต การวิเคราะห์อายุหนี้ และสถานะเศรษฐกิจ ณ ขณะนั้น ๆ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์อายุของหนี้ที่ค้างค้าง บริษัทมีนโยบายที่จะตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 50 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระ 6-12 เดือน และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 89 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณร้อยละ 4 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 66 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,155 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 82 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณร้อยละ 5 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 13 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 80 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 989 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 83 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณร้อยละ 4 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 13 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 4 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 75 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 9 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 734 ล้านบาท

ทั้งนี้ ผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่า นโยบายการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทได้ปรับมาใช้นโยบายตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๙ เรื่อง เครื่องมือทางการเงินและระบบการควบคุมและติดตามการชำระหนี้ของ

ลูกหนี้ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับธุรกิจของบริษัท อย่างไรก็ตาม บริษัทอาจพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางด้านลูกหนี้ให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับ

ปี 2561-2563 บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินทางด้านระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับลูกหนี้การค้าของงานขายสินค้า ประมาณ 98 วัน 106 วัน และ 89 วัน ตามลำดับ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับนโยบายการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้การค้าของบริษัท

ลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้อื่นประกอบด้วย ลูกหนี้อื่น รายได้ค้างรับอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า และเงินทดรองจ่ายและดอกเบี้ยค้างรับ ซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 32 ล้านบาท 35 ล้านบาท และ 31 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561- 2563 ตามลำดับ ।

สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา

บริษัทมีสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากสัญญา มาจากรายได้จากการบริการติดตั้งที่บริษัทรับรู้รายได้แล้ว แต่ยังไม่ถึงกำหนดเรียกชำระตามสัญญาแสดงไว้เป็น “สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา” และจะเปลี่ยนเป็นลูกหนี้การค้าเมื่อบริษัทมีสิทธิจะได้รับชำระโดยปราศจากเงื่อนไข เช่น เมื่อบริษัทฯ ได้ให้บริการเสร็จสิ้น และลูกค้ารับมอบงาน

บริษัทมีสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาประกอบด้วย

(หน่วย : พันบาท)

รายการ	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
รายได้บริการติดตั้งค้างรับ	4,502	1.04%	13,085	7.56%	14,501	6.39%
รายได้ที่ยังไม่ได้เรียกเก็บ	428,376	98.96%	159,885	92.44%	212,303	93.61%
รวมสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา	432,878	100.00%	172,970	100.00%	226,804	100.00%

สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า

สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า เป็นงานระหว่างติดตั้งที่เกิดจากรายได้งานบริการติดตั้ง นโยบายการรับรู้รายได้งานบริการติดตั้ง บริษัทจะรับรู้รายได้เมื่องานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย โดยสามารถวัดมูลค่าและความสำเร็จของงานได้อย่างสมเหตุสมผล แต่สำหรับรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมบริษัท รับรู้ได้เมื่องานสำเร็จที่ 95% ของมูลค่างาน และอีก 5 % จะรับรู้เมื่อมีเอกสารการยืนยันความสำเร็จของ 100 % และงานที่ยังไม่สำเร็จถึง 95 % บริษัทจะรับรู้เป็นงานระหว่างทำ ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้บันทึกมูลค่างานที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จเป็นงานระหว่างติดตั้งอยู่ในบัญชีสินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า ประกอบด้วย

(หน่วย : พันบาท)

รายการ	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
งานโทรคมนาคม	49,046	32.42%	32,712	22.53%	12,756	9.60%
งานติดตั้งอื่น	102,230	67.58%	110,638	77.47%	120,103	90.40%
รวม	151,276	100.00%	142,810	100.00%	132,859	100.00%

โดยในปี 2563 มีงานระหว่างทำของงานโทรคมนาคมอยู่ที่ 13 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปีก่อน ลดลง 20 ล้านบาท ส่วนงานระหว่างติดตั้งอื่น ประกอบด้วย งานอุปกรณ์ป้องกันไฟลาม 2 ล้านบาทและงานติดตั้งอื่น 118 ล้านบาท

- สินค้าคงเหลือ

บริษัทมีนโยบายบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างติดตั้งด้วยราคาทุน (วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน หรือ First in First out) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า และบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปประเภทสายเคเบิลด้วยราคาทุน (วิธีเฉพาะเจาะจง หรือ Specific) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า

ทั้งนี้ บริษัทจะบันทึกขาดทุนจากการลดมูลค่าของสินค้าในงบกำไรขาดทุนในกรณีที่ราคาทุนของสินค้าคงเหลือในงวดบัญชีใด ๆ มีราคาสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ที่ทำให้การปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนหมดไปหรือยังคงมีอยู่แต่เป็นไปในทางที่ลดลง บริษัทจะบันทึกกลับรายการผลขาดทุนที่เคยรับรู้ในงวดบัญชีก่อนๆ ในงบกำไรขาดทุนของงวดบัญชีก่อนๆ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 บริษัทมีสินค้าคงเหลือสุทธิประมาณ 431 ล้านบาท 629 ล้านบาท และ 372 ล้านบาทตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13 ร้อยละ 17 และร้อยละ 12 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ตามลำดับ ทั้งนี้ รายละเอียดของสินค้าคงเหลือของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 - 2563 สามารถสรุปได้ดังนี้ :

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2561	2562	2563
สินค้าสำเร็จรูป	459.00	657.85	400.46
หัก รายการปรับลดราคาทุนให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	(28.00)	(28.46)	(28.24)
สินค้าสำเร็จรูป - สุทธิ	431.00	629.39	372.22

สินค้าคงเหลือของบริษัทส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วยสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า ฯลฯ

ในช่วงปี 2561 - 2563 บริษัทมีระยะเวลาการขายสินค้า โดยเฉลี่ยประมาณ 57 วัน 72 วัน และ 61 วัน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายในการจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูปประมาณ 30-60 วันของประมาณการยอดขาย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขายสินค้าของบริษัทในปัจจุบัน

อนึ่ง บริษัทมีนโยบายตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป โดยจะตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25 สำหรับสายไฟฟ้าที่จัดเก็บนานเกินกว่า 2 ปี และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25-100 เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่จัดเก็บ สำหรับสินค้าประเภทอื่นที่จัดเก็บนานเกินกว่าตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และสินค้าที่เสียหาย (Bad) ร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าสำเร็จรูปของบริษัทส่วนใหญ่เป็นประเภทสายไฟฟ้า จึงไม่มีปัญหาเรื่องความล้าสมัยและเสื่อมสภาพ ณ สิ้นปี 2563 มีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปเป็นจำนวน 28 ล้านบาท

เงินลงทุนในบริษัทร่วม

บริษัทมีเงินลงทุนในบริษัทร่วม จำนวน 2 บริษัท คือ

1. บริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าบวกลพลังงานน้ำ ซึ่งตั้งอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนลาว สัดส่วนเงินลงทุน ร้อยละ 38
2. บริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited .ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งตั้งอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สัดส่วนเงินลงทุนร้อยละ 25 เงินลงทุนในบริษัทร่วมแสดงมูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย

- ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ บริษัทแสดงมูลค่าที่ดินตามราคาทุน อาคารและอุปกรณ์ แสดงมูลค่าตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่า(ถ้ามี) ค่าเสื่อมราคา ของอาคารและอุปกรณ์ คำนวณจากราคาทุนโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์ โดยประมาณ 5-20 ปี แล้วแต่ประเภทของทรัพย์สิน อาคาร อายุการให้ประโยชน์ 20 ปี สินทรัพย์อื่น อายุการให้ประโยชน์ 5 ปี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 บริษัทมีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิประมาณ 387 ล้านบาท 367 ล้านบาท และ 353 ล้านบาท ตามลำดับ โดยทรัพย์สินส่วนใหญ่เป็น ที่ดิน อาคาร ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 89-91 สำหรับทรัพย์สินที่มีสัดส่วนรองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5 ส่วนที่เหลือ จะเป็นอุปกรณ์ และเครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องตกแต่งอาคาร

ปี 2561 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 387 ล้านบาท โดยระหว่างปี บริษัทมีการซื้อ เครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน และยานพาหนะ จำนวน 13 ล้านบาท และมีการจำหน่ายและตัดจำหน่ายจำนวน 11 ล้านบาท มีค่าเสื่อมราคา สำหรับปี 36 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 367 ล้านบาทโดยระหว่างปี บริษัทมีการซื้อ เครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน และยานพาหนะ จำนวน 15 ล้านบาท และมีการจำหน่ายและตัดจำหน่าย 11 ล้านบาท มีค่าเสื่อมราคาสำหรับปี 35 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 353 ล้านบาทโดยระหว่างปี บริษัทมีการซื้อ เครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน และยานพาหนะ จำนวน 15 ล้านบาท และมีการจำหน่ายและตัดจำหน่าย 21 ล้านบาท มีค่าเสื่อมราคาสำหรับปี 29 ล้านบาท

- สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ปี 2566 บริษัทได้มีการนำมาตราฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ซึ่งกำหนดให้บริษัทระบุผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดจากความแตกต่างของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีอากร เพื่อรับรู้ผลกระทบทางภาษีเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจากการนำมาตราฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติมีผลทำให้บริษัทมีสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เป็นจำนวนประมาณ 24 ล้านบาท 30 ล้านบาท และ 43 ล้านบาท ตามลำดับ

- อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร*	43%	23%	26%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	5%	2%	3%
อัตรากาไรสุทธิของสินทรัพย์ (เท่า)	1.30	1.09	1.05

ปี 2561-2563 บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจและสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวรประมาณ ร้อยละ 43 ร้อยละ 23 และร้อยละ 26 ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 5 ร้อยละ 2 และร้อยละ 3 ตามลำดับ และมีอัตรากาไรสุทธิของสินทรัพย์ 1.30 เท่า 1.09 เท่า และ 1.05 เท่า ตามลำดับ

สภาพคล่อง

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	462.51	204.13	293.41
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(244.93)	(341.03)	293.89
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	(274.26)	262.99	(566.69)
กระแสเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(56.68)	126.08	20.61

จากนโยบายการประกอบธุรกิจของบริษัทที่ต้องการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และการให้บริการติดตั้ง รวมทั้งจ่ายผลตอบแทนคืนให้กับผู้ถือหุ้นทุกปี ดังนั้น กระแสเงินสดส่วนใหญ่จึงถูกใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ในรูปแบบของสินค้าคงเหลือ และลูกหนี้การค้า

ปี 2561 บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 463 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 213 ล้านบาท มีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ลดลง 213 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ ลดลง 83 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระเพิ่มขึ้น 56 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น เพิ่มขึ้น 10 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้เงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 245 ล้านบาท โดยนำไปซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 5 ล้านบาท ให้บริษัทร่วมกู้ยืม จำนวน 80 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 29 ล้านบาทและจ่ายเงินลงทุนใน Phu Khanh Solar Power จำนวน 176 ล้านบาท บริษัทได้ใช้เงินสดไปในกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 274 ล้านบาท โดยนำไปคืนเงินกู้ยืมระยะสั้น จำนวน 48 ล้านบาท และชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 85 ล้านบาท รวมทั้งจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 10 ล้านบาท และบริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีเงินสดสุทธิในปี 2561 ลดลงประมาณ 57 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2561 ประมาณ 206 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 204 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 110 ล้านบาท มีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 159 ล้านบาท สินทรัพย์ที่เกิดตามสัญญา ลดลง 260 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 206 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น เพิ่มขึ้น 149 ล้านบาททำให้บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 242 ล้านบาท ในระหว่างปีบริษัทรับและจ่ายดอกเบี้ยสุทธิ 1 ล้านบาท จ่ายชำระภาษีเงินได้ 38 ล้านบาท และมีจ่าย

ชดเชยพนักงานจำนวน 1 ล้านบาททำให้เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานเท่ากับ 204 ล้านบาท บริษัทได้ใช้เงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 341 ล้านบาท โดยให้บริษัทร่วมกู้ยืมเงินจำนวน 316 ล้านบาท ซึ่งอุปกรณ์สำนักงานประมาณ 6 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนเพิ่มในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 16 ล้านบาทและจ่ายเงินลงทุนใน Phu Khanh Solar Power จำนวน 96 ล้านบาท บริษัทมีเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 263 ล้านบาท โดยบริษัททำการกู้ยืมเงินระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น จำนวน 398 ล้านบาท และ จ่ายชำระหนี้กู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท จ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 12 ล้านบาท และบริษัทได้จ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 94 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีเงินสดสุทธิในปี 2562 ลดลงประมาณ 126 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2562 ประมาณ 332 ล้านบาท

ปี 2563 บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 293 ล้านบาท โดยบริษัทมีกำไรก่อนภาษี 112 ล้านบาท มีรายการปรับปรุงที่กระทบเงินสดจำนวน 64 ล้านบาท บริษัทมีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 18 ล้านบาท สินทรัพย์ที่เกิดตามสัญญา เพิ่มขึ้น 54 ล้านบาท สินค้าคงเหลือและงานระหว่างทำ ลดลง 267 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ลดลง 117 ล้านบาทหนี้สินที่เกิดจากสัญญา เพิ่มขึ้น 26 ล้านบาท ทำให้บริษัทมีเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 310 ล้านบาท ในระหว่างปีบริษัทมีรับจ่ายดอกเบี้ยสุทธิ 2 ล้านบาท และจ่ายภาษีเงินได้ 18 ล้านบาท ทำให้บริษัทมีเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน 293 ล้านบาท ในระหว่างปี บริษัทร่วม คืนเงินกู้ยืม จำนวน 298 ล้านบาท ทำให้บริษัทมีเงินสดจากกิจกรรมลงทุนจำนวน 294 ล้านบาท บริษัทได้ใช้เงินสดในกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 567 ล้านบาท โดยนำไปชำระคืนเงินกู้ยืมระยะสั้น จำนวน 495 ล้านบาท ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 16 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินจำนวน 9 ล้านบาท รวมทั้งจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 47 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีเงินสดสุทธิในปี 2563 เพิ่มขึ้นประมาณ 21 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2563 ประมาณ 353 ล้านบาท

ทั้งนี้ บริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องในปี 2561-2563 คิดเป็น 1.45 เท่า 1.37 เท่า และ 1.55 เท่า ตามลำดับ และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว คิดเป็น 1.09 เท่า 0.80 เท่า และ 1.16 เท่า ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากธุรกิจของบริษัทจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ โดยที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลักเพื่อใช้ในการซื้อ และใช้จ่ายในการติดตั้งงานโทรคมนาคม และงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ

แหล่งที่มาของเงินทุน

- โครงสร้างเงินทุน

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 อยู่ในระดับ 1.03 เท่า 1.21 เท่าและ 0.84 เท่า ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อผู้ถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หนี้สิน

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561- 2563 มีจำนวนประมาณ 1,745 ล้านบาท 1,988 ล้านบาท และ 1,402 ล้านบาท ตามลำดับ โดยหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น และเงินกู้ยืมระยะสั้น ซึ่งคิดรวมเป็นประมาณร้อยละ 86 ของหนี้สินทั้งหมดในปี 2563

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวนประมาณ 1,745 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,671 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,242 ล้านบาท ซึ่งได้รวมส่วนของต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 77 ล้านบาท หนี้สินที่เกิดจากสัญญา 56 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 17 ล้านบาท สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 44 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปีจำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีจำนวนประมาณ 1,988 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,907 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,117 ล้านบาท หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญา 56 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 15 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 67 ล้านบาท และหนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 11 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 มีจำนวนประมาณ 1,402 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,314 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,000 ล้านบาท หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญา 81 ล้านบาท ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 6 ล้านบาทและภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย จำนวน 13 ล้านบาท บริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 88 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานจำนวนประมาณ 74 ล้านบาท และ หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

- เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

บริษัทและบริษัทย่อย มีการใช้แหล่งทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้บริษัทประสบกับความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องทางการเงินได้ อย่างไรก็ตาม วงเงินสินเชื่อหลักที่บริษัทได้รับเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งสถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทมีความมั่นใจว่าบริษัทจะสามารถจ่ายคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวแก่สถาบันการเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

หนี้สินในส่วนของเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 มีรายละเอียดดังนี้ :-

- **เงินกู้ยืมระยะสั้น วงเงินรวม 3,352 ล้านบาท แบ่งเป็น**
 - เงินเบิกเกินบัญชี วงเงิน 121 ล้านบาท
 - เงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน และวงเงิน Trade on Demand เป็นวงเงินคล้ายตั๋วสัญญาใช้เงิน แต่สามารถเบิกเงินจากสถาบันการเงินตามยอดลูกหนี้และ/หรือเจ้าหนี้ที่ใช้อ้างอิง วงเงินรวม 3,231 ล้านบาท
- ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทย่อยมีเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นจำนวน 530 ล้านบาท

● **เงินกู้ยืมระยะยาว วงเงินรวม 198.10 ล้านบาท แบ่งเป็น**

- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดิน และก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วงเงินรวม 180 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินสำหรับซื้อที่ดิน จำนวน 120 ล้านบาท และวงเงินสำหรับก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ จำนวน 60 ล้านบาท โดยบริษัทได้เบิกใช้วงเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดินแล้วจำนวน 118.40 ล้านบาท กำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมสำหรับซื้อที่ดินเป็นรายเดือนรวมทั้งหมด 78 งวดๆ ละประมาณ 0.83 ล้านบาท โดยชำระคืนงวดแรกเดือน กรกฎาคม 2558 และ ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงค้างประมาณ 73 ล้านบาท ปัจจุบันได้ปิดสัญญาาก่อนกำหนด ณ 31/8/61
- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับใช้ในการดำเนินงาน โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวค้ำประกัน โดยการจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างบริษัทฯ จำนวน 56 ล้านบาท โดยกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืม ทุกสิ้นเดือน จำนวน 29 งวด โดยงวดที่ 1-20 งวดละ 2.40 ล้านบาท และ งวดที่ 21-29 งวดละ 0.83 ล้านบาท ปัจจุบันชำระหมดแล้ว

- **หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน**

บริษัทได้ทำสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทลีสซิ่ง เพื่อเช่า และเช่าซื้อยานพาหนะ สำหรับใช้ในการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอายุของสัญญาเช่ามีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ถึง 5 ปี โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน และคิดดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.35-10.64 ต่อปี ในระหว่างปี 2561-2563

ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561- 2563 บริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อ เป็นจำนวน 21 ล้านบาท 19 ล้านบาท และ 20 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งตามระยะเวลาชำระเงินดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ณ 31/12/61			ณ 31/12/62			ณ 31/12/63		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	7.44	13.64	21.08	6.70	12.36	19.06	6.62	14.21	20.83
ดอกเบี้ยรอการตัดบัญชี	(1.05)	(1.01)	(2.06)	(0.82)	(1.28)	(2.10)	0.99	(1.59)	(2.58)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	6.39	12.63	19.02	5.88	11.08	16.96	5.64	12.61	18.25

- เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

เจ้าหนี้การค้า และเจ้าหนี้อื่น บริษัทมีนโยบายในการจ่ายชำระหนี้ที่อยู่ในที่ 30-120 วัน แล้วแต่ประเภทของเจ้าหนี้ และในปี 2561-2563 อัตราการจ่ายชำระหนี้เท่ากับ 108 วัน 130 วัน และ 127 วัน ตามลำดับ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นของบริษัท ประกอบด้วย

(หน่วย : พันบาท)

รายการ	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
เจ้าหนี้การค้า	1,020,097	82.14	988,200	88.47	854,269	85.40
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	141,758	11.41	62,899	5.63	79,818	7.98
เจ้าหนี้อื่น	13,367	1.08	10,636	0.95	8,319	0.83
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	66,697	5.37	55,302	4.95	57,940	5.79
รวม	1,241,919	100	1,117,037	100.00	1,000,346	100.00

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 มี จำนวน 1,242 ล้าน 1,117 ล้าน และ 1,000 ล้านบาท ตามลำดับ ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ เป็นต้นทุนประมาณการของงานบริการติดตั้ง ซึ่งเกิดจากเจ้าหนี้การค้า ไม่ได้ส่งเอกสารการเรียกชำระเงิน แต่บริษัทรับรู้รายได้งานบริการติดตั้งแล้ว เจ้าหนี้อื่น และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นค่าบริการต่างๆ ที่บริษัทจ่าย ในการดำเนินงานของบริษัท เช่น ค่าส่งเสริมการขาย ค่านายหน้า ค่าสอบบัญชี ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น

- สรรองผลประโยชน์ระยะยาวพนักงาน

บริษัทได้สำรองเงินเพื่อจ่ายชดเชยให้กับพนักงานเมื่อออกจากงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยใช้สมมติฐานที่สำคัญในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันประเมิน ประกอบด้วย อัตราคิดลด อัตราการขึ้นเงินเดือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงในจำนวนพนักงาน ในการคำนวณ ซึ่งจำนวนเงินสำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานซึ่งเป็นเงินชดเชยพนักงานเมื่อออกจากงาน เป็น จำนวน 44 ล้านบาท 67 ล้านบาท และ 74 ล้านบาท ในปี 2561-2563 ตามลำดับ

- ส่วนของผู้ถือหุ้น

ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561-2563 มีจำนวนประมาณ 1,697 ล้านบาท 1,643 ล้านบาท และ 1,666 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามผลประกอบการที่มีกำไรสุทธิ 169 ล้านบาท 86 ล้านบาท และ 94 ล้านบาทตามลำดับ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,697 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,635 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 62 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 20 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 169 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 141 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,643 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,578 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 65 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน

ประมาณ 55 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 85 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 23 ล้านบาท และมีองค์ประกอบอื่นส่วนของผู้ถือหุ้น 19 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,666 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,599 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 23 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 95 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 47 ล้านบาท และมีองค์ประกอบอื่นส่วนของผู้ถือหุ้น 44 ล้านบาท

คำตอบแทนของผู้สอบบัญชี

คำตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) มีรายละเอียดดังนี้ :-

- ปี 2561 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.85 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2562 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.95 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2563 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.95 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต ได้แก่

- ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาทองแดง ซึ่งมีผลกระทบต่อรายได้และต้นทุนของสินค้าประเภทสายไฟฟ้า
สายไฟฟ้าจะมีต้นทุนหลักเป็นทองแดง ซึ่งราคาทองแดงจะมีการเปลี่ยนแปลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลก โดยการเปลี่ยนแปลงราคาทองแดงจะส่งผลกระทบต่อราคาซื้อหรือต้นทุนของสายไฟฟ้า รวมทั้งราคาจำหน่ายหรือรายได้และอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่ราคาทองแดงปรับลดลง หากบริษัทไม่สามารถปรับราคาขายสินค้าให้สอดคล้องตามราคาต้นทุนสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนขายและมูลค่าสินค้าคงเหลือของบริษัท ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาทองแดงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มของราคาทองแดงและนำไปใช้ในการบริหารปริมาณสินค้าคงคลังของสายไฟฟ้าให้เป็นไปตามความเหมาะสม เนื่องจากโดยทั่วไป เมื่อราคาทองแดงมีความผันผวน จะใช้ระยะเวลาหนึ่งประมาณ 6 - 7 เดือน (Lapse Time) ก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อราคาจำหน่ายและต้นทุนของสายไฟฟ้า ด้วยวิธีการดังกล่าว จะช่วยบริษัทในการลดผลกระทบจากการผันผวนของราคาทองแดงได้ระดับหนึ่ง

- ความเสี่ยงจากความไม่สม่ำเสมอของด้านรายได้จากการให้บริการงานในลักษณะโครงการ

การให้บริการออกแบบ และติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมของบริษัท เป็นการให้บริการซึ่งมีลักษณะเป็นรายโครงการ ที่มีกำหนดเวลาแล้วเสร็จไม่ใช่เป็นสัญญาว่าจ้างทำงานระยะยาว ดังนั้น ความต่อเนื่องในรายได้ของบริษัทจึงขึ้นอยู่กับ

ความสามารถในการได้รับเลือกเข้าทำงานในแต่ละโครงการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสม่ำเสมอของรายได้การให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมของบริษัท อย่างไรก็ตาม จากการที่บริษัทมีประวัติการทำงานที่ดี สามารถส่งมอบงานให้แก่ลูกค้าได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดทุกโครงการ ประกอบกับ ณ ปัจจุบัน ภาวะอุตสาหกรรมของธุรกิจโทรคมนาคมมีแนวโน้มเติบโตจากการเปิดประมูลใบอนุญาตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 4G รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารของบริษัทจึงเชื่อว่าจะได้รับผลกระทบจากความเสียดังนี้ไม่มากนัก

■ **ความเสี่ยงด้านเงินทุนหมุนเวียน**

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ และการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม บริษัทมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า รวมทั้งใช้ในขั้นตอนการเตรียมงานโครงการ และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อดำเนินงานในโครงการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะได้รับชำระเงินจากผู้ว่าจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินกู้ระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นเงินทุนหมุนเวียนหลัก เพื่อดำเนินธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้มีอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วในปี 2561-2563 ดังนี้ ปี 2561 ประมาณ 1.45 เท่า และ 1.09 เท่า ปี 2562 ประมาณ 1.37 เท่า และ 0.80 เท่า และปี 2563 ประมาณ 1.55 เท่า และ 1.16 เท่าตามลำดับ